

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Egy évre Negyedévre 8 korona.
 Három évre 18
 Három évre Negyedévre 6
 Három évre 30

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyezmény ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

A kiegyezés hatása.

— jan. 9.

(—s.) Az, hogy minden aggodalmak ellenére a kiegyezés mégis létre jött, jelentőségében olyan nagy esemény, a melynek horderejét mérlegelni csak akkor tudjuk, ha meggondoljuk, hogy az ideiglenes állapotok huzavonája minő káros kihatással bírt már eddig is a közgazdaság minden ágára, a monarchia tekintélyére és azt lehet mondani, Magyarország belügyeire nézve is.

Ezzel szemben a józan politikai gondolat az, hogy még egy rossz kiegyezés is jobb ennek az anarchiának a fenntartásánál, amde nekünk nem kell rossz kiegyezésre gondolnunk, mivel bírjuk a miniszterelnök többszöri biztosítását arra nézve, hogy a kiegyezésben Magyarország érdekei teljes védelmet nyertek s mert erre nézve már maga Széll Kálmán személye is biztosíték a magyar parlament és a közvélemény előtt.

El lehet tehát mondanunk végre,

hogy rend és nyugalom áll be a monarchia két államának közös ügyeit illetően s ezzel mindjárt belügyeink intézését is biztosabb alapokra fektethetjük.

Például négy év óta a kormány feje felett Damokles-kardként függött a tudat, hogy esetleg leköszön, ha jó kiegyezést csinálni nem tud, most azonban az állandóság teljes érzetével kezdhet majd nagy reform munkáiba.

A bizonytalan helyzet megbénította a vállalkozást, a tőke féltékenyen bujt esigaházába, mert nem tudhatta, hogy a mit ma kezd, holnap minő viszonyok és tényezők között kell bevégeznie. Innen, habár nem is egész mértékben a közgazdasági pangás. A monarchia tekintélye is nagyon szenvedett a meddő ideiglenesség és kiegyezési huzavona alatt.

A külföld már-már a dualizmus és a monarchia esődjét kezdte látni benne s mint egy államférfi megjegyezte, európai skandalum számban ment volna, ha a két állam, mely a külállamokkal szerződni akar,

egymás között megegyezni képtelen lett volna.

Ugyanennek a csődnek előre vetett, de ma már megsemmisített árnyéka bátorította fel a monarchiában, de főleg minálunk a nemzeti mozgalmakat, miután Ausztriában már voltaképen nem keli bátorítás, mivel ott már amugy is a nemzetiségek uralkodnak.

Nálunk azonban a kiegyezési zavarosban nagyon is igyekeztek halászni különösen a pánszlávok és az alldeutschok, a kormány lekötöttségét s a pártközi paktumokat mind a maguk javára igyekeztek magyarázni és fordítani.

Az utóbbi két esztendőben aggressive léptek akcióba, nagyon itt van tehát az ideje, hogy a kiegyezés létrejöttével beállott konzolidált állandó politikai állapotok mellett, a nemzetiségi mozgalomra fordítsuk legnagyobb figyelmünket.

Am a létrejött kiegyezésnek, hogy törvénynyé válhasson, van még egy óriási akadály a Reichsrath. Mi lesz, ha mint hirlik, csak-

Álmok sorsa.

Irta: Rudnyánszky Gyula.

Mikor legszebb álmod ringat,
 Édes ábránd, bűvös, égi:
 Ne feledd, hogy álmainkat
 Az élet mind összetépi.

Szárnya nő bár vágyaidnak,
 Könnyen hullsz a rögre vissza;
 S vére-det, míg ajkad tikkad,
 A csalódás pora iszszá:

Vond be jökor vitorláid,
 Mert vihart hoz rád az álom;
 És ha lelked révet áhit,
 Játékszer vagy a hullámon.

Áldott, kinek álma nincsen;
 Jár a földön, mint a tűzok;
 Szeme nem csügg messze kincsen,
 Mely az éji ködben uszott.

Nem virulnak neki rózsák
 Délibábos végtelenben;
 De kis háza, a valóság, —
 Napvilágon el nem rebben.

Bölcsesség a fejealja,
 A jót s rosszat békén várja;

Mig a balgát sirba esalja
 A képzelt üdv szívárványa.

Gyöngé ember, ne álmoddjál!
 Szárny mit ér a férfi-vállon?
 Megesalódva ha lerogytál,
 Mindig eserben hagy az álom.

Vén gyerek.

A Szabadság számára írta: Erdélyi Gyula.

Emlékeztem már a vénülő gyerekekről most elmélkedni fogok a vén gyerekekről, a kik sohasem akarnak megöregedni. Ez is szomorú körtünet. Ők nem adósok egy korrall sem a életnek, sőt inkább megfejeleik magokat, ráfizetnek az életre.

Hová lettek a nép vénei? Tiszteletreméltó matrónák és aggastyánok. A felső százazrekben hiába keressük.

Szánalmas küzdés ez az idő ellen, mely minden kendőzés mellett is reájok cáfol. Fiatalságot hazudni nem lehet. Hervadás nem rügyfakadás.

Halál ellen nincs orvosság patikában. Nincsen vénülés ellen. Az eredendő

bűn zsoldja az, hogy megöregszünk és éveinket eléljük, időnket megemésztjük s megyünk oda, a honnan jöttünk.

Az enyészet ellen hiába lázadunk, megőröl és testünket visszaadja a földnek és lelkünket az alkotó Mindenhatónak, ki a muló vándorlásunkról és örökéletünkéről, időt, alakot adva rendelkezik.

A tisztos vénység szép, sokkal szebb minden fogyatkozásában, tőpörödésében, mint a vénnek lenni nem akarás. Ez a legutabb vergődés, legesunyább hare Isten ellen, ki elhozza a tavaszt, nyárt, őszet és telet.

Az öregség, ha tiszta a lelkiismeret és sokmegbánni való nines, nagyon szép. A történendő része kegyeletos bámulat-tal néz a történt részesére és epedve osztozik a tapasztalás kincseiben.

Nyugodtan, elmúlása sorsával. hit-tel, bölcsészettel kibékülve élvezi az öreg a szelid emlékezést és nézi a nyomában fakadó életet s nem irigyli, hogy jobban érzik az ifjak a virág illatát és nekik szebben szól a madár.

ugyan még a kiegyezés tárgyalásába sem megy bele?

Lehetetlen, hogy a kormányok ezzel a körülménnyel ne számoltak volna vagy birja Körber a garanciákat a Reichsrath munkaképességére nézve vagy Széll Kálmán zsenialitása talál ki valami kivezető formulát abból a lehetetlen helyzetből, melyet a Reichsrath makaessége esetleg előidézhet.

— jan. 9.

— **A képviselőház** ma tartja a karácsonyi szünet alatt első érdemleges ülését, a melyen a kivándorlási javaslatok tárgyalását folytatják. A napirend előtt Kossuth Ferenc szóba hozza a N. Fr. Presse ismert cikke nyomán a kiegyezést és annak tartalma felől sürgős felvilágosítást fog kérni. Széll Kálmán miniszterelnök értesülésünk szerint azonnal nyilatkozni fog.

— **Széll Kálmán üdvözlése.** Bács-Bodrogvármegye közigazgatási bizottsága Latinovits Pál főispán indítványára elhatározta, hogy Széll Kálmán miniszterelnököt a kiegyezési tárgyalások befejezése alkalmából feliratilag üdvözl. A felirat így hangzik:

Nagym. m. kir. Miniszterelnök Ur!

Bács-Bodrogvármegye közigazgatási bizottsága 1903. évi január hó 3-án tartott rendes ülésén nagy lelkesedéssel hozott egyhangú határozatából folyólag örömmel üdvözljük Nagyméltóságodat a kiegyezés előkészítő munkálatainak sikeres befejezése alkalmából.

Az ország közvéleménye aggódva, izgatottan várta a fejleményeket. Aggodalma dacára azonban erős volt a hite és reménye, hogy Nagyméltóságod kiváló közszolgálati multja, lankadatlan

kitartó buzgalma, hazafias erényei, az igaz szabadelvűségtől áthatott lelke, kiváló erkölcsi és szellemi tulajdonságai a meggyezés helyes és az országra nézve üdvös utját megtalálандják.

Az ország közvéleménye hitében és reményében nem csalódott.

Hosszu, fáradságos hazafias küzdelmével s önfeláldozó munkásságával sikerült Nagyméltóságodnak a két kormány tárgyalásainál hazánk gazdasági érdekeit megóvni biztosítani.

Fogadja Nagyméltóságod a vármegyei közigazgatási bizottság hazafias üdvözlétének, mély tiszteletének és változhatatlan ragaszkodásának kifejezését.

Lelkes örömmel ohajtja ezen közigazgatási bizottság, hogy Nagyméltóságod felelősségteljes működését és közszolgálatimunkásságát koronázza továbbra is biztos siker s legyen kormányzati működése, mint eddig, úgy a jövőben is hazánkra áldásdus.

Zomborban, 1903. január hó 3-án.

Latinovits Pál s. k.

főispán, mint a közigazgatási bizottság elnöke

— **Uj igazságügyi palota.** (Fővárosi tudósítónktól.) Az igazságügyminisztérium, amely tudvalevőleg az országházterén a földmivelésügyi minisztérium palotájában van elhelyezve s illetve ennek bérlője, már régóta terhére van a földmivelésügyi minisztériumnak. Azóta ugyanis, hogy bérbe adta épülete felét, mindakét minisztérium ügyköre megszorodott, de különösen gyarapodott a földmivelésügy, a melynek egyes ágazatát a szomszédos utcákban bérhelyiségekben kellett elhelyezni. Így a halászati és folyamernökségi ügyosztály is külön-külön vannak. Mindez sürgőssé tette annak szükségét, hogy az igazságügyminisztérium maga külön palotát építtessen a maga számára. Ez a legrövidebb idő alatt megtörténik. Értesülésünk szerint ugyanis már kora tavasszal megkezdik az igazságügyminisz. palota építését — még pedig az állandó országháznak az Akadémia-utca felé eső szabad

terén. Az épület és az országház között szabad tér marad, a hova Andrassy Gyula gróf szobrát állítják. Ezt a teret már kora tavasszal parkirozzák is.

Kezdet és folytatás.

A Székely Bazar eredménye.

A Szabadság számára írta: Székely Ferenc.

Három közlemény.

I.

A mint tollat vettem kézbe a végül, hogy a székely bazar berekesztése alkalmából beszámoljak egyrészt az elért. másrészt az ohajtandó eredménnyel: egy gondolat futott át agyamon a mely még tanuló koromban vésődött emlékezetembe. Egy találó kijelentés ez, a melynek nagy történelmi jelentősége és mély értelme van Nevezetesen.

Mikor Klodwigot a franciák első pogány királyát megkeresztelték, a püspök, az alábbi böles és találó tanácsot adta neki: „A mit eddig imádtál: azt égesd el; a mit eddig elégettél: azt imádd“.

Ezt a jeles mondást választom igéül jelen cikkemhez, de mindjárt kezdetben kijelentem, hogy ez az irka-firkám létrejöttében hasonló ahoz a prédikációhoz, a melyet Kolozsvárott négy évtized előtt egy jeles pap tartott.

Ugyanis: megürült egy jól dotált papi szék, a melyre meghívás útján a legjobb egyházi szónokok pályáztak. — Köztük volt a ki az akkori nagytudomány és jeles szónoknak Nagy Péter püspöknek kedvence volt. Istentisztelet után a presbiterek sorra meggratulálták a derék papot s dicsérték szép prédikációját, csupán az ősz püspöknek volt négy szem közt kevés észrevétele. a minek ily formán adott kifejezést:

— Jó volt, szép volt, csak igen hosszú volt.

— Nem készülhettem — felelte a pap s ezzel a dolog jól el volt intézve.

En is azt mondom a pappal, hogy nem készülhettem, sokféle oknál fogva mert nem volt fizikai időm, de mert tovább már nem halaszthatom a beszámolót elmondom szívem és lelkem sugalata szerint, a nélkül, hogy a formára és az előadás mikéntjére súlyt helyeznék, mert hát a dolog eléggé sürgős természetű s a halasztás a Székely bazar további sikerét veszélyeztetné. Már böles Salamon megmondotta, hogy mindennek meg van a maga ideje.

Ha tehát kellőképen nem méltányolhatnám azt a működést és azt az eredményt a melyet vállalva, hazafias buzgalommal, lelkesedéssel női és férfi rendezői a székely bazárnak becsületes és lelkiismeretes munkával kifejtettünk: szolgáljon mentségemül az, hogy én sem készülhettem.

Van annak már pár évtizede, hogy a törvényhozásban, sajtóban, egyesületekben, körökben okosfők, gyakorlati emberek egyre azt hajtogatják: pártoljuk a

Szép és megható kép ez ellenben viszataszító mikor az öregasszony és öreg ember kifesti haját, hajzatát és arcát és igyekszik menyecskét, legényt adni és élni úgy s azt, a mi nem korához való.

Ha ilyet látok, nem tudom: sirjak-e vagy nevessek? A mily tisztelettel, áhittattal közeledem a szép kort érthez ki magát ahoz képest viseli, annyira undorodom ezektől.

Veszedelemes nagyon, mert a példa ragad és ha így halad, a mellett, hogy gyorsan élés folyton kevés az öreg ember, a mi lenne is eltagadja magát s így borzasztó a jövő képe, melynek külsejökben nem lesznek aggastyánai? Veszendőben van tehát az aggság tekintélye, mely egyik alapja volt országok népek sorsának.

Sem tisztelettel sem tisztelet nélkül nem szándékoznak megöregedni.

Mi tekintélye lehet a magát kendőző öregségnek, mely osztály részt vesz a léhaságokban a fiatalnak lenni nem akaró ifjuság előtt?

Az ilyen vének tanácsát kinevetik sületelen az és sincsen benne sem kovás sem só.

Béka—egér háboru az Isten ellen.

Kendőzéssel az idő romboló acélszárnyát megállítani nem lehet. Rendelgetése hogy a mi mulandó, azt elmulasztja.

Az érzelmeket hazudni hiába valóság. Arany, gyémánt nem vetélkedhetik a nap sugárral, melynek más a melege a kellő időben.

A vén király az ifju pásztorral nem vetélkedhetik; a mit tett, lehet beteges álom, de nem szerelem s a mit ő érez, az csak mæse, csak rege.

Legyen az élet újra olyan, hogy az ifju ifjat, az öreg öreget adjon. Az élet valóság és nem szinpadí játék. Mindent és mindig a kellő korban.

Boldog annak elmulása, ki a mások tavaszában gyönyörködik és kinos igyekezettel azt utánozni a télfagyában nem akarja. A gyertya, az olaj eléget..

Boldog az ki öregségében az emlékezés gazdag kinstárával rendelkezik s az élet-álom után nyugodtan várja a halál-álmot s elmondja ugyan, hogy kár volt megvénülni, de tiszta lelkiismerettel várja a halhatatlanságban való megifjulást.

hazai ipart, szerezzük be mindennemű szükségleteinket, ha azok egyáltalán kaphatók, itthon. Dehát ennek a hazafias kivánságnak még vajmi kevés jeleit látjuk. Minden a mit idegen kézből kapunk-veszünk, reánk nézve, veszteség, — mert annak a portékának az ára idegen zsebébe vándorol, s minden a mi itthon készült, a mi országunk lakóit foglalkoztatta a nyereség számlájába esik. Mert az a pénz, a mit az áruért kiadunk benn marad az országban, elősegíti az ipar fejlődését, módot nyújt a termelőnek a megélhetésre, megszünteti a munkátlanság nyavalyáját, a kivándorlást, megkedvelteti a munkát; s hatványozza a vásárló képességet; megváltoztatja a ma is uralkodó magyar felfogást, mely szerint az iparral, kereskedelemmel való foglalkozás: nem előkelő dolog.

Kisiparosnak, kiskereskedőnek lenni is numerus, mert a ki dolgozni akar és tud, még a jelen mostoha viszonyai közt is megél, az pedig, a ki a középszerűsége felülemelkedni tud, kitartással, mozgalommal, takarékossgal, józan élet mellett vagyonra tehet szert.

A vagyon pedig vajmi sokra képesíti az embert! Elégé sajnós, de úgy van, hogy nálunk leszámítva a háztartásban s a mezőgazdaságban nélkülözhetetlen mesterségeket, — eszmadia, szabó, kovács, lakatos, asztalos, fazekas stb. iparosokon kívül — iparunk alig van s a mi van is csak provinciális nivón áll. Még a magunk szükségletét sem elégítik ki, nehogy a szomszéd országokból folya be pénz érték hozzánk. A kereskedelem — a legbékésebb foglalkozás — sem áll sokkal föltte az iparnak. Sőt nemzeti szempontokból fogva fel a dolgot, még nem is áll azon a nivón a hol az ipar. Az iparosok a mit véres verejtékkel munkálnak: az magyar termék; kereskedelmünk azonban nem hogy ápolná, fejlesztené, hanem inkább elnyomja a hazait, mert hát kényelmesebb fentartani a régi összeköttetésekkel s hitelre venni a szépen kinált portékát. Egyébiránt ez is csupán a helyi szükségletek kielégítésére szorítkozik.

Bizony mondom nem jól van ez így!

Drága hazánk egy kincses bánya, van itt minden a mit csak ember kívánhat. Vannak vízi és száraz közlekedési eszközeink. Van mindenféle anyagunk a melynek feldolgozása biztosítja a munkának a jutalmát.

Azért mert Ausztria századokon át gyarmatának tartotta s ohajtja tartani ma is hazánkat, nem következik, hogy ez az állapot változhatatlan maradjon. Csak szakítani kell már egyszer a pogány hittel: a mit eddig imádtunk azt ögessük el — az idegen bálványt; — a hazai készítményt — azt imádjuk.

Tejjel-mézzel folyó kanaánná változnék rövidest hazánk s megelégedés, boldogság lakozna lakói közt. Mindjárt megszünne a gazdasági válság, megakadna a kivándorlás s jobban szeretnők, becsülnők egymást.

Ezután a kitérés után, a melyet ugyan bevezetésnek szántam, áttérek az itten rendezett Székely bazár ügyére, az én százkezü Székely véreimre, a kik ez alkalommal nem mint vitézek, karddal, fegyverrel kezükben jöttek hozzánk Debrecenbe, hanem mint a munka emberei, mint a nyers terményeknek régi időtől fogva feldolgozói, az ipar és háziipar cikkek százféle fajtájának előállítói, a kik hogy itthon megélhessenek, hogy áruiknak új fogyasztó piacot szerezzenek ide küldték mindazt a mit termelnek, hogy azokban válogassunk, s azokat a székely cikkeket a melyek számíthatnak a magyar Alföldön való elterjedésre, itt tartasuk, itt meghonosítsuk.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmúzeum, nyitva minden vasárnap és ünnep napon d. e 9—12-ig.

Jan. 9—13. Téli nagyvásár.

Jan. 9. Görög kath. karácsonyi ünnepek

Jan. 10. Izr. nőegylet jelmezes álarcos bálja Arany Bika.

Jan. 11. Vásár vasárnapja.

Jan. 11. Körvadászat Mike-Péresen.

Jan. 13. Vármegyei közigazgatási bizottság ülése

Jan. 17. A Függetlenségi-Kör táncvigalma. Arany Bika.

Jan. 17. Önálló munkás b. s. pénztár mulatsága korona.

Jan. 17. Allami ménék szétosztása.

Febr. 1. Az iparos kör bálja. Arany Bika.

Febr. 1. Az Iparos kör táncmulatsága. (Bika szálloda.)

Febr. 14. A műpártoló egyesület művészestéje. Arany Bika.

Febr. 15. Az iparos ifjuság táncmulatsága. Arany Bika.

Febr. 21. A függetlenségi párt estéje. Arany Bika.

Febr. 22. Evang. filláregylet tea-eotéje.

Utcai képek.

— jan. 9.

Beszéljünk valamit a köszönről! Hogyan üdvözlik egymást az utcán találkozó? Menjünk végig esti hat órakor a Piac utcán és figyeljünk. Szemközt jön egy uriaszony. Egyszerre két köszönést is hallok:

— Csókolom a kezeit!

— Kisztihand, nagyságos asszonyom!

Es önagysága kegyes fejbiccentéssel fogadja az üdvözlőket.

Majd egy tekintélyesebb uriember jön. Mint Ugron Gábor mondaná, a nálánál fiatalabb és kevésbé előkelő illő tisztelettel köszöntik. Jegyezzünk ide néhányat:

— Van szerencsém!

— Alászolgája!

— Jó éjt kívánok!

Igenis, esti hat órakor jó éjt kívánok a magyar nyelv szellemét nem ismerő urak. Aminthogy éjjel után jó estét mondanak ezek. Akadnak azután az előkelőséget mimelő urak, akik délben

jó reggelt kívánnak, nem szórakozottságból, hanem hogy az érdekesség színében tűnjenek föl. Ők elsőosztályú urak, akiknek a nap délben kezdődik. És még a bohémság álürügyével sem menthetik tévedésüket.

Most két ember párbeszédét figyeljük, egy harmadikról van szó.

— No, X. urat alaposan felültették.

— Egyszerűen beugrott. Nagy ballek. . .

— Láttá, hogy nézett ki tegnap?

— Nem láttam. El voltam utazva.

Csupa sült némettség. S ne tessék gondolni, hogy csupán a zilált felekezeti viszonyok közt élő polgártársaink használják. Társaságban, utcán, szórakozóhelyen így beszélnek az emberek s még különben is. Debrecenben a törzsköös alföldi városban meg van mételeyezve a magyar nyelv szelleme.

A köszöntéseinket szolgálai módon fordítjuk németből. Ritkán hallani már az ilyen üdvözlést:

— Jó napot adj Isten!

— Fogadj Isten!

— Adj Isten jó 'jszakát!

— Nyugodalmat jó 'jszakát!

Nem mondjuk, hogy ezt a magyaros köszönést ilyen változatlan formájában kellene használni. De a nyegle „kisztihand“, az üres „van és volt szerencsém“ szavaknál mégis csak erőteljesebb, szebb és kifejezőbb a „jó reggelt“, „jó napot“, „jó estét“ és „jó éjszakát“ vagy „jó 'jeakát.“ Az olasz, a francia és az angol is így köszön — a maga nyelvén.

Debrecenben vagyunk s magyaroknak ismer bennünket az ország. Az idegen, ha végignézi az üzleti cégeket, lehetetlen, hogy meg ne ütközzék. Nem hánytorgatjuk föl a kereskedők egy részének idegen hangzásu nevét. Elvégre az erőszakos magyarosításnál többet ér a csöndes idegenszerűség, mely szívében magyarnak vallja magát.

A cégtáblák magyarsága ellenben sok helyt botránys. Talán a címfestők hibája ez, talán a megrendelőké, de mindenesetre sokaknak hibás nyelvérzékére és romlott magyarságára mutat. Hemzsegnek a cég fölírásokon az ilyen kifejezések: „Nagybani és kicsinybeni eladás.“ — „Alapítatt.“ (Az első dupla t helyett szimpla t betű.) — „Okkasió.“ (Ez a rémszó voltaképp a latin *ocassio* akar lenni, mely *alkalmat* s átvitt értelemben alkalmi vételt jelent. Kereskedőink magyar és latin keveréssel írják, a helyett, hogy vagy tisztán latinul, vagy magyarul (*okkazió*) írják.

Van egy irodalmi társaságunk, mely aat hisszük. szívesen vállalkoznék a cégfelírások átnézésére s kijavítására. — A Csokonai kör a magyar szellem öre; forduljanak hozzá kereskedőink. Vagy kevesebb utánajárással küldjék be lapunk szerkesztőségének a szöveget. Az újságírók ugyanis eleget javítanak a beküldött írásokon.

Az utca nyelve legyen zamatosan

magyar. Különösen a nőknek kellene megszívlelni ezt a mondást. A mi asszonyaink és leányaink — nem nagy kivétellel — erős hadilábon állanak a magyaros szó- és mondat-kötéssel. S ennek oka talán az, hogy tulsok idegen és fordított könyvet, ujságot olvasnak. — Ezért koldul a magyar irodalom, a honi sajtó és a nemzeti szellem. Nincs önbizalmunk nem becsüljük meg a vérünkbeli való tehetséget és futkosunk a más szekere után, mely nem vesz föl bennünket.

* **Főpróba a Bikában.** Az izr. nő-egylet holnapi jelmezes álarcos báljának egyik mulatságos és érdekes része lesz a Tarka Színpad előadása. Az alkalmi színpadot már tegnap felállították az Arany Bika dísztermében és tegnap d. u. mindjárt meg is tartotta a műkedvelő társaság az előadás főpróbáját. Az eredeti s felette ügyesen összeállított műsor a következő:

I. rész.

1. Beköszöntő. Elmondja egy fiatal ügyvéd, aki ezuttal felesap kritikuskának.

2. Miss Eddy Nelly (egy bájos fiatal leány álneve) két dalt énekel, egyet a Kis Theáról, egyet meg egy táncos daljátékból. Természetesen táncol is a kisasszony, még pedig igen szépen.

3. Olasz trió. Előadja egy uri asszony és két ur, akik tréfásan és komolyan, de mindenképen nagy hatással éneklük a Santa Luciát meg a Funiculi funiculát.

4. A segédjuhász. Eljátsza az igazgatóné, a ki a debreceni társaság egyik előkelő bájos asszonya és két ur az asztaltról.

II. rész.

La troupe Peisson, nemzetközi száj, nyelv, kéz és láb művészek csoportjának fellépte.

1. Rolly Polly, a trupp starja, aki már bőlesőjében elvesztette a hangját, de azért gyönyörűen énekel és remekül táncol.

2. Két zenebohóc mutatványa, hangszerek nélkül való hangszer-utánzatok.

3. Miss Ió a fütty-művésznő, aki kifüttyüli a Bika nagy termét, de őt senki se füttyüli ki.

4. Finálé a kis szökevényből előadja a teljes személyzet, ha csak nem lesz szökevény köztük.

Az egyes számokat Rácz Károly teljes zenekara kíséri.

A tegnapi főpróba pompásan sikerült.

* **Tudományos felolvasás.** Siegmeth Károly máv. főfelügyelő, debreceni üzletvezető helyettes, a Magyarországi Kárpátgyesület Keleti Kárpátok Osztályának ügyvivő alelnöke f. évi január hó 10-én a kir. tudom. egyetem ásványtani intézetének előadási termében előadást fog tartani a Keleti Beszkidekről, vetítő képek bemutatásával.

* **A tetétleni nagy vadászat.** E hónap harmadikától kezdődőleg négy napon keresztül nagy vadászat volt gróf Zichy

Géza tetétleni birtokán. Előkelő vendégsereg gyűlt egybe gróf Zichy vendégszerető házában s a kellemetlen időjárással nem törődve vígan pufogtatták a cső elé került vadat. Az eredmény igen szép volt, terítékre került 861 tapsifüles, 38 fácán és 6 fogoly. A vadászatot résztvettek: Ghyeczy Béla altábornagy főrendiházi tag, báró Cikann Mária a monarchia pekingi követe, id. Majláth György, ifj. Zichy János, Zichy Károly, Batthány Gábor, Keglevich György, ifj. Majláth György és ifj. Zichy Géza grófok, dr. Liszt Nándor uradalmi orvos, Lójka Károly urad. tisztartó, Sipos Zs. Jacquier S. és Szaniszló G. gazdatisztek.

* **Debrecen — Debrezin.** Ha külföldi cégektől Debrezin-be cimezett levelek vagy küldemények érkeznek, — betudhatjuk annak, hogy a külföld osztrák kiadási ismertetőkből és térképekből meríti hazánkra vonatkozó ismereteit. De a rossz hiszeműségnek és hazafiatlanságnak netovábbja egy szegedi cégnek, „Klein Lajos és testvére”-nek eljárása, ki németül címzett köriratban hívja fel nyakendő gyártmányaira Debrecen divatáru kereskedőinek figyelmét, címezvén köriratait Debrezin-be. A „Klein Lajos és testvére” céghez elvégre semmi közünk, de reméljük, hogy a debreceni kereskedőkben lesz annyi hazafias büszkeség, hogy a magyarság szívében lakó cég német ajánlatát figyelmen kívül hagyják.

* **Honvéd tisztek bálja.** A debreceni 3. honvéd gyalogezred derék tisztikara szintén táncolva fogadja a kanevált e hó 17-én, A fényesnek ígérkező táncmulatság teljesen zártkörű lesz s azon csak meghívott vendégek vehetnek részt. A mulatság a Péterfia-utcai laktanyában lesz megtartva.

* **Eljegyzés.** Borbálvizi Balázs Sándor es. és kir. huszár hadnagy eljegyezte kéménydi Várady Bertalan és neje szül. nagytőti Apály Katalin bájos unokáját kénosi Sándor Berta kisasszonyt

* **Az iparos-bál rendezőinek értekezlete.** A fényesnek és nagysikerűnek ígérkező iparos-bál rendezősege Biczó Gyulának, a rendezőség tevékeny elnökének vezetése mellett ma délután összejövetelt és értekezletet tart az ipartestület helyiségében, melyben a táncrendek és meghívók dolgában fognak határozni.

* **Az építő-ipari szabályrendelet.** Egy évvel ezelőtt állította össze a debreceni ipartestület az építő-ipari szabályrendeleteket, miket azután megtárgyalás és feljegyztetés véget beküldött a városi tanácshoz. A szabályrendeletből pedig lett egy tengeri kigyó. A tanács kiadta az építő bizottságnak, mely az építési szabályrendeletet levette a napirendről azzal, hogy előbb kérdést tesz az ország nagyobb vidéki városaihoz, megtudandó, hogy hol milyen építési szabályrendeleteket alkottak. — Az ipartestület azonban nem nyugodott bele abba, hogy a feltétlenül szükséges s oly fontos tárgyakat mint az akkord munka, munkaidő, bérharc, fizetést stb. rendező szabályrendelet életbeléptetése más városok építési viszonyaitól tétessék függővé, újabb sürgető beadványt intézett a városi tanácshoz az építő ipari szabályrendelet sürgős letárgyalása végett.

* **Az óvatosak.** Budapestre utazik egy pufóképekű civis polgártársunk az életparájával. Kivülök csak egy jóképű fiatalember van a kocsiában. Diskurálni kezdenek:

— Hova utaznak, nénemasszony? kérdezi a nyájas fiatal ember.

— Pestre, kedves öcsém!

Ezt meg tán valami rokonfelének viszik? — szól az előbbi, rámutatván egy jókora flaskó borra.

— Oda bizony. A Daru komámnak, ha tetszik ismerni.

— Megvámolják ám Pesten.

— Már mint ezt.

— Azt bizony.

— Tyhú az áldóját, pedig egy libát is viszünk.

— Hm. Biz az baj! Hanem tudja mit, bátyám, hiába vigyáznak a fináncok, mégis kifognak rajta. Látja kelmed, Amerikában történt ott a gyémánt-kivétel esik szörnyű nagy vámalá, egy fehéreseléd mégis tuljárt az eszükön. Egy kis kutyával járt mindig; avval nyelte le a gyémántokat s csak akkor jöttek rá, mikor már nagyobbára elpusztult a kutya, aztán felboncolták.

— Ejnye be okos személy volt. Anyjuk te, hallod, hátha mi is úgy tennénk?

Azzal kiszedik a sült libát s elfogyasztják a jóféle borocskával egyetemben. Természetesen a nyájas fiatalember az oroszlánrészt vette ki magának a finom lakomából.

— No, most vámolja meg a fránya finánc! — mondta az atyafi bieskáját törülgetve.

Mikor berobogott a vonat az üveges csarnok alá, oldalba böki a nénemasszony a jóképű atyafit:

— Apjuk, aszondom, jó lesz azért vigyázni. Szemmel tartják itt ám az embert mindenképen s a krajcáros képes ujságban olvastam, hogy még fel is boncolják. Mán pedig én nem szeretném, hogy ilyen sorsra jussunk.

* **Egy székely ifju köszönete.** Németh András a Bika szálló derék vendéglőse a Székely Egylet legutóbbi táncmulatsága alkalmából a táncterem bérösszegéből negyven koronát azzal adott vissza a rendezőknek, hogy azt adják jutalmul az ev. ref. főiskola valamelyik szegényebb sorsu növendékének. A jutalom díját Karsay F. István székely joghallgató kapta, aki ez uton mond köszönetet a szíves adományért.

* **Kéménytűz.** Tegnap délbén, ugy 12 óra tájban nagy riadalmat okozott az Eötvös-utcában egy kigyuladt kémény. A tüzről értesítették a tűzoltóságot is, de ez felesleges jó cselekedet volt, mert a tüzet a házbéliek könnyű szerrel eloltották, mielőtt nagyobb károkat okozhatott volna.

* **Csendőri hírek.** Elhajtott birkák. Rózenfeld Izrael kabai bérlőnek rosszul kezdődött az új esztendeje. Ugyanis ismeretlen tetesek felhasználva az éj sötétjét elhajtottak tőle 5 darab birkát. Rózenfeld jelentést tett a csendőrsőrn, mely kinyomozta a tolvajokat Balázs Antal Szücs János és Szücs József gazdasági cselédek személyében, kik tettüket beismerték. A birkatolvajokat feljelentették. — **Ora lopás.** Maróczy János téglási gazdálkodótól egy óvatlan pillanatban ellopta nikkelt óráját Orosz András. A tolvajt megcsípték és feljelentették.

* **Vakmerő öngyilkos jelölt.** Be van bizonyítva, hogy a gyáva ember, mikor nagyon megijed valamitől vakmerő. Bakó Mária dacára, hogy a gyöngébb és a fizikai bátorságot tekintve rendszerint gyávább nemhez tartozott, mikor nagyon megijedt a reá várakozó élet boldogtalanságától, vakmerőségi rohamában úgy akarta elpusztítani magát, a hogy nők

egyáltalán csak nagyon ritka esetben vetnek véget az életöknek. Megakartta magát lőni egy hat lövetű forgópisztolylyal, a melyet életében soha sem mert volna a kezébe venni. Bezárkózott pedig szállásán, a Miklós-utca 14 számú házában s miután megírta utolsó levelét, érzékeny sorokban bucsuztatva el magát a világtól, szíven akarta magát lőni. A szállásadónója azonban, aki a kétségbeesett hangulatu leányt napok óta figyelte, rátörte az ajtót s kicsavarta kezéből a forgó pisztolyt, mielőtt az azt elsüthette volna. Azután pedig jelentést tett az esetről a rendőrségnek. *Bakó Mária* nem debreceni illetőségű, Szegedre való cseléd-leány s ott ismerkedett meg egy iparos segéddel, aki éppen azért, mert a leány terhére kezdett lenni a maga nagy szerelmével, ide szegődött el egyik helybeli műhelybe. A leány utánna jött, de mert a kedvese tudni sem akart róla, öngyilkosságraszánta el magát. A rendőrség kellő ellenőrzés mellett ma hazatoloncoltatja az életunt leányzót, neki utolsó pénzén vásárolta a forgó pisztolyt.

* **A rendőrség foglyainak élelmezése.** A rendőri kihágások büntetési pénzéből egy bizonyos részt a rendőri börtönök rabjainak élelmezésére szoktak fordítani. De bizony nagyon szomorú dolog lenne, ha az élelmezés csupán erre az alapokra lenne fektetve. Mert 250—300 rab élelmezésére a múlt évben például ezen a címen mindössze 210 korona 42 fillért fordítottak csupán.

* **Bűnjeltek visszaszolgáltatása.** Minden rangu bíróságok, a letartott bűnjelket a bűnyügek befejezésével tartoznak visszaszolgáltatni a visszatartott ingóságok tulajdonosainak. A debreceni rendőrség most szállítja vissza ezeket a bűnjelket s új év óta 114 ilyen tárgyat küldött vissza tulajdonosának. Ezek közt természetesen egy nagy esomó bot, a melyek egyikével, másikával nem egy koponyát vertek be. Természetesen nagyon kellemes dolog lehet, — mikor az ember bizonyos időtartamu börtönbüntetés után — egyszer csak visszakap egy botot, a melylyel olyan veszedelembe kergette saját magát annak idején. A vissza maradt bűnjelket, ha tulajdonosuk nem jelentkezik, vagy fel nem található, — elárverezik.

* **Vasuti tolvaj.** *Rosenberg Ignác* tusnádi kereskedő panaszos hangu feljelentést adott be a debreceni rendőrségnek. Előadja ebben, hogy pár nappal ezelőtt Karcagtól Budapestig utaztában egy állítólag debreceni emberrel utazott, akinek azonban a nevére nem emlékszik, csak azt tudja, hogy iparos segéd lehet. Barátságos beszélgetés után *Rosenberg* elaludt s mire felébredt hiült helyét találta nem csak a szeretetreméltó utitársnak, hanem az ezüst órájának és lánccának is. Sőt eltűnt a pénztárcája is, úgy hogy összesen 310 korona a kára. A rendőrség nyomozza a tettest.

* **Hamis egyforintosok.** Az utóbbi időben Debrecenben sok hamis forintos kering a piacon forgalomban. Egy feljelentés alapján ilyen hamis egyforintos került tegnap a rendőrségre is. A pénz nyomása, színe kifogástalan, de pengése egyáltalán nincs mert ólomból van. A rendőrség ez uton is figyelmezteti a közönséget, hogy a valószínűleg Szatmárról hozzánk kerülő hamis, ólom egyforintosok elioadástól óvakodják, miután az a törvény értelmében elkobzandó és meg kell semmisíteni.

* **Megszökött cseléd.** *Markovics Gyula* helyi kereskedőnek nem sok sze-

rencsége van a cselédei megválogatásában. Tegnap panasolta a rendőrségen, hogy az elmúlt éjszaka megszökött tőle a cselédje *Kreuson László Farkas*, aki ilyen hosszú néven szolgálta urát hetesi minőségben. Mielőtt elszökött volna azonban, magához vett minden elemelhető tárgyat s különösképen azokat, a melyek nem az ő, hanem a gazdája tulajdonát képezték. Hóna alá csapott még egy élő libát is, a melynek tiltakozó gúgogására a kocsis emlékezik is. A rendőrség keresi a szökevényt, akit azonban eddig nem sikerült elfogni.

* **Műkedvelő növendékek.** Az *Abeles* polgári leányiskola növendékei önképző körük javára február hó első napjaiban műkedvelői előadással egybekötött hangversenyt rendeznek a *Margit* fürdő disztermében. A műkedvelő előadás iránt nagy az érdeklődés.

* **Lakástolvajok.** *Övegy Molnár Józsefné* jelentette tegnap este a rendőrségen, hogy tegnap este a Péterfia-utca 4 számú házában levő lakásán tolvajok jártak s míg ő az egyik szobában szorgos munkával volt elfoglalva, addig a másik szobából több értékes holmiját elemelték. A többek közt elvittek három darab iden értékes selyem kendőjét 56 korona készpénzért. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán elhaltak: *Barta Gyula* ev. ref. 1 hónapos, *Gönczy Sándorné* ev. ref. 37 éves.

* **A Karikás élclap** mai száma érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Előfizetési ára: negyedévre 1 korona 25 fillér, egyes szám ára 10 fillér.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A közigazgatás egyszerűsítése.** Tegnap délután a városházán értekezlet volt a közigazgatás egyszerűsítése ügyében. *Puky Gyula* főispán elnöklése mellett megjelentek a városi tanács tagjai, a közigazgatási szakbizottságok előadói s az egyes osztályok főnökei s alaposan és részletesen megbeszélték azokat az irányelveket, melyek szerint a közigazgatás egyszerűsítése a legbiztosabban megvalósítható.

× **A katonai csapatkórház.** A katonai csapatkórház ismert ügyében *Puky* főispán megfélebbezte a múlt októberi városi közgyűlésnek azt a határozatát mint törvénybe ütközőt, hogy a katonai csapatkórház építésére nem ad telket s a már egyszer megszavazott, de más célra elköltött 160.000 koronát nem pótolja. A felebbezés föl is ment a belügyminisztériumban, de onnan, formahibák miatt visszaküldték. Tegnap aztán *Kovács* polgármester újból fölterjesztette a főispán föllebbezését.

× **Az adóbehajtás ellenőrzése.** *Faust* Elek pénzügyigazgató értesítette a városi tanácsot, hogy az idei 1903 év tartamára az adóbehajtások ellenőrzésének teljesítésével *Jóga Mihály* p. ü. segédtitkárt bízta meg. A tanács *Kovács József* polgármester elnöklésével tegnap délelőtt tartott ülésén tudomásul vette a pénzügyigazgató értesítését, egyidejűleg azonban felhívta a pénzügyigazgatóságot, utasítsa *Jóga Mihály* segédtitkárt, hogy esetről-esetre, ha a városi adóhivatalban

vizsgálatot akar tartani, a vizsgálat megkezdése előtt ezen szándékát személyesen jelentse be a polgármesternél.

Jegyzetek.

Halott hamvasztás.

Mikor azt mondom, hogy nem szeretek temetésre járni, nem szenvedésemből teszem ezt, a mint, hogy lehetnek szokásaim, cselekedeteim, véleményeim, a melyek különösségüknel fogva talán szenvedéseknél látszanak, de a melyek olyan őszinték, mint általában egész egyéniségem. Es tegyük hozzá, hogy sajnos, mert az őszinteséget ma már különféleképpen magyarázzák.

Es ez mentse szerénységemet mindenki előtt *Jegyzeteim* olvasásakor.

Nem félek a haláltól, a mely maga nem teljesen vigasztalan állapot, de szörnyűség még gondolatnak is a *haldoklás* s én előttem, legalább, épen ilyen a temetés. Fa-, vagy érekeporsóval, zenével, vagy a nélkül, énekekkel, vagy predikáció mellőzésével egyaránt. Elismerem és vallom, hogy a kegyeletos érzések a szív legszebb virágai, de nem szeretem ha ezeket a virágokat — egész a hivatásig — meghurcolják a nyilvánosság előtt. Mert ezeknek az érzéseknek semmi közük sincs a hiu pompához, a könyvezésem őszinteségét nem engedem meglopni a kíváncsi tekintetektől és sajoghat a szívem a nélkül, hogy 20 forintos koszorút küldjek annak a fejfájára, akinek elmulása gyászt hozott a lelkemre.

Ne beszéljünk a temetési pompák feleslegességéről gazdasági szempontból, maradjunk csak az etikánál s elmélkedjünk arról, a nélkül, hogy bárkinek a vallási érzelmeit sérteni akarnánk. Legyen kinek-kinek a hite szerinti meggyőződése. En az érzelmek megnyilatkozásában is az őszinte egyszerűséget szeretem.

Ilyen irányban gondolkodtam erről a dologról most, mikor Budapesten megakarták alakítani az első *halott hamvasztó egyesületet* s mikor a miniszter nem javasolta, hogy engedélyt adjon a főváros az egylet megalakulására. Kifogásolja pedig vallási tekintetéből és az igazságszolgáltatás szempontjából. Allítólag, mert hiszen egész ellenérvelése hosszú láncolata az előítéletek érvényesítésének.

Vallási szempontból ugyanis teljesen mindegy, akár megégetik a hullát, akár elássák a sirverembe martalékaul a hullából kialakuló férgeknek. Ha rá gondolunk, egyik processzus épen olyan rettenetes, mint a másik, a különbség csak az, hogy míg az elégetést nem látjuk, addig a koporsóra hulló göröngyök kopogását hallhatjuk. Ami az igazságszolgáltatást, a hulláknak büntények kiderítése céljából való exhumálását illeti — ehez nem ragaszkodhatunk. Ez a ragaszkodás hasonló volna ahhoz, mintha valami avult szabályt a kivételek miatt nem akarnánk eltörölni. De különben is mindenki tetszésére van bízva, hogy elhunyt szeretetteit úgy adja át az elmulásnak, megsemmisülésnek a mint akarja. Vagy úgy, mint a művelt Nyugat világvárosai tulnyomó részben temetnek: halott hamvasztással, vagy úgy, a mint mi temetünk manapság. De ahogy rövidebb vagy hosszabb idő múlva nem fogunk temetni. Mert a megszokásnak is vannak határai s a szükségszerű átalakulások szerint a szokások is változásnak vannak alávetve.

A közegészségügyi szempontok ugyanis mindennél előbb valók. Az élet-bez való ragaszkodás, mely többé kevésbé minden embernek legőszintébb érzése, megköveteli, hogy az életet úgy rendezék be az emberek, hogy minél tejjesebb mivoltában érvényesülhessen élni akarásuk. Közegészségügyi szempontokból pedig a halott hamvasztás a legkivánatosabb megsemmisítése a feloszlásra, a teljes elmulásra megérett emberanyag-nak.

És megvan győződve a viszonylagosság elméletén elmerengő lelkem, hogy eljön az az idő, mikor szörnyűkődve fognak beszélni arról a barbár szokásunkról, hogy ezer, meg ezer ember összegyülekezett egy egy földbe ástott lyuknál s nagy ünnepességek közt elásta abba társadalmának legkiválóbb tagját. Keztyüs kezekkel még rá is dobott egy-két maroknyi földet, akkor mikor meg volt győződve arról, hogy az elföldelt ember anyag millió meg millió féreggé fog átalakulni s hogy porrá csak nehezen válható s a talaj szerint jobbára keményre kőgült csontjait talán századok múlva ipari célokra fogják felhasználni az utódok.

Nem is szólva a koponyákkal te-kéző meráni ifjakról, közegészségügyi és etikai szempontból nem tudják majd megmagyarázni azt sem, hogy a ragályzó bacilusok tenyésztésére miért rendeztek társas összejöveteleket s hogy volt elég bátorságuk a hulláktól terhes földtalaj vizéből jóízű kortyokat élvezni.

Sz atyi.

BUDAPESTI TUDÓSÍTÁS.

Beteg püspök. Dr. Kohl Medárd püspök, — aki csak a napokban érkezett haza Rómából, — erősen meghült s orvosai tanácsára napokig kénytelen lesz az ágyat őrizni.

A kereskedelmi miniszter — a munkásokról. A kereskedelmi miniszter legutóbb ismét két elvi határozatot hozott a munkaviszony fölbontása dolgában. Az egyik az, hogy a munkájából kilépett segéd visszavezetésének illetve megbüntetésének csak akkor van helye, ha a munkaszerződés fönnállása és a munkaviszony jogtalan fölbontása kétségtelen. A másik pedig az hogy a munkaviszony fölbontása következtében fölmerült vitás kérdés eldöntése első sorban az iparhatóság hatáskörébe tartozik és a felek azon megállapodása, hogy követeléseiket az iparhatóság elkerülésével egyenesen a bíróság döntésére bízzák, figyelembe nem vehető.

Vasutas özvegyek nyugdíja. A m. kir. államvasutak főtisztviselői s hivatalnokai özvegyeinek nyugdíját eddig a máv. igazgatóságának központi számvevősége kezelte s fogantositották a nyugdíjra vezetet netáni bírói letiltásokat is. Mint értesülünk, a vasutasok özvegyi nyugdíjait a jövőben az illetékes üzletvezetőségek fogják kezelni, míg a vidéken lakók nyugdíjának kifizetését, a jövőben is az állomási fizetőpénztárak teljesítik.

Nagy szerencsétlenség Lisszabonban. Lisszabonból táviratozzák, hogy ott tegnap a vízvezeték nagy víztartója megrepedt. A város alacsonyabban fekvő részei víz alatt vannak. Már eddig is sok ház összedőlt. A nemzeti színház teljesen víz alá került. Több ember a vízbe fuladt. Az egész városban óriási rémület tartja fogva a lakosságot.

A bál vége. Bözsöny községben szomorú körülmények közt folyt le tegnap-élt a legények bálja. A falu gyöngye

Riskó Anna felett tánc közben összeveszték a legények s a két pártra szakadt ifjuság olyan parázs verekedéssel kötötte egybe a táncmulatságot, hogy Pap Tamást és Sára Imrét holtan kellett a teremből elszállítani s ezen kívül 14 ember sebesült meg életveszélyesen, részben pedig igen súlyosan. A táncmulatságnak ilyen körülmények közt nem a hajnali órák, hanem a esendőség vetett véget.

Két örült. Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy tegnap két veszedelmes örültet tartóztatott le a rendőség. Az egyik Heinel Ferenc napszámos, aki egy konyhakéssel a feleségét akarta leszurni, a másik Freund József kintornás, aki minden ok nélkül megtámadott egy urinót az utcán s fojtogatni kezdte. Mindkettőt beszállították a lipótmezei tébolydába.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Jan. 9. pénteken: *A doktor ur*, bohózat. Először. B.

Jm. 10. szombaton: *A doktor ur*, bohózat. C.

Jan. 11. vasárnap: délután *Csokon szerzet* előadás, énekes bohózat, este *Egy párisi regény*, színmű. Ujházi Ede felléptével.

— (*A doktor ur*.) Ma este mutatják be a fiatal Molnár Ferenc első színpadi művét, a *Doktor ur* című bohózatot. A doktor ur egy hiu, kapaszkodó fővárosi ügyvéd, dr. Sárkány, aki híres bűnesetek védelmével igyekszik feltűnni. Van egy házi betörője Puzsér, akit védelme alapján már tizennyolcszor felmentettek. Most készül Puzsér a 19-ik betörésre s az ügyvéd maga igyekszik őt beugratni. Pedig Puzsér éppen ő nála, a saját védő ügyvédjénél tervezi a betörést. Az ügyvéd csirkefogónak öltözve egy lebujsba megy, hogy így a rendőség fogja el s majd saját tapasztalatai alapján leplezhesse le a rendőség brutálításait. Csató rendőrtisztviselő udvarol az ügyvéd nejének. Puzsér ezalatt kifurja az ügyvéd pénzes szekrényét és megtalálván az ügyvéd végrendeletét, melyben az neki is hagy ezer koronát, úgy elérzékenyül, hogy zajt csap, mire a rendőrtiszt s az ügyvédné elespik. De a betörő felülkerekedik s a rendőrtiszt kénytelen őt elereszteni, nehogy elarulja találkáját a menyecskével. Később még is két rendőrt küld, hogy fogják el Puzsért, de a rendőrök helyette az időközben csirkefogó ruhában iratait hazatért ügyvédet fogják el. Ez röviden a darabb meséje, melyben fővárosi alakok szerepelnek. Kacagtató helyzet bőven van a bohózatban s a gúnyos hang se teveszti el hatását.

— (*Lizelot*.) Ez a kedves név egy mulatságos vígjáték címe, ezma ma már mindenki tudja Debrecenben. De azt még nem sejtí a közönség, hogy ez a Lizelot valószínűleg oly csodát fog művelni a színház nézőterén, a milyen csodáról a legbabonásabb színházi pénztárosnők se mernek mindig álmodni. A jelek ugyanis arra mutatnak, hogy a Lizelot fogja a színházba visszahódítani a közönséget, a teli házak forró, eleven hangulatát, szóval olz kellemes viszonyokat terem majd, aminők most alig vannak. Az énekes darabok nem vonzanak chaksperei remekműveket, melyekbe tódul a jóízű debreceni közönség, nem lehet derűre-borúra adni, No de majd

szire kerül Lizelot s lesz zsufolt ház, lesz taps, jókedv, zajos színházi élet megint.

TÁVIRATOK.

A német kereskedelmi szerződés.

Berlin, jan. 8. (*Saját tudósítónk távirata*.) A német birodalmi kormány legközelebb felszólítja Ausztriát és Magyarországot a kereskedelmi szerződés dolgában a tárgyalások megkezdésére.

Major képviselő temetése.

Székesfehérvár, jan. 8. (*Saját tudósítónk távirata*.) Major Ferenc dr. orsz. képviselőt Várossy Gyula püspök ma délután temette el nagy részvét mellett.

Elkobozott Nagyváradi lap.

Nagyvárad, január 8. (*Saját tudósítónk távirata*.) A „Nagyvárad Napló” mai összes példányait elkobozta a vizsgálóbíró, Királysértés egy hírlapi cikkben című közleménye miatt.

Ugyanis Eber Jenő, a Kolozsvártt megjelenő „Ujságban” egy cikket közölt „Jozan fölvel” cím alatt, melyben oly súlyos bírálatot gyakorolt a király személye felett, hogy a kolozsvári kir. ügyészség királysértés miatt perbe fogta. — Ezt a cikket közölte a „Nagyvárad Napló” tetézve a dolgot azzal, hogy lázító megjegyzésekkel illette a kolozsvári ügyészi és bírói kart.

A szász királyi család ügye.

Genf, jan. 8. (*Saját tudósítónk távirata*.) Giron nyelvmester tegnap a legnagyobb titokban elutazott. Meghagyta a szálló tulajdonosának, hogy címét senkivel se közölje. Giron egyelőre Lausanneba utazott, hogy a házassági per alatt ne legyen együtt a trónörökösnével. Elutazása Lachenat védőügyvéd és Lipót Ferdinánd királyi herceg kérésére történt. Giron állítólag két nap múlva visszjön. A hercegnő most egyedül van itt lakásából nem távozik.

Drezda, jan. 8. (*Saját tudósítónk távirata*.) Giron a drezdai kivételes bíróság három tagja fogja kihallgatni, kik ezért Genfbe utaznak. A szász királyi család kész a trónörökösné részére tartási díjat biztosítani, csak hogy a botránynak véget vessen.

Egy örjögő vérengzése.

Grác, január 8. (*Saját tudósítónk távirata*.) Kraft Frigyes 41 éves magánhivatalnok kihívatta egy nagy kávéház tulajdonosának nejét az utcára, ahol forgó pisztolyával agyonlőtte. Kraft régóta üldözte szerelmével az asszonyt. A gyilkosság után nazasiétt, elégette összes értékpapírjait, majd ismét elővette fegyverét, agyonlőtte 71 éves anyját, azután önmagát. Mind a hárman meghaltak.

Humbertné a vizsgálóbíró előtt.

Páris, január 8. (*Saját tudósítónk távirata*.) Ma Humbertné azt a meglepő kijelentést tette a vizsgálóbíró előtt, hogy a Crawford testvérek, kiket eddig költött személyeknek hitt a rendőség, csakugyan élnek, s hogy Párisban nemsokára látni fogják úgy őket, mint a millió üzletekben nagy szerepet játszott örökséget.

Gabonatözsde.

Budapest, január 9. (Saját tudósítónk távirata.) Buzakinál: mérsékelt, vételkedv korlátolt. Kedvező irányzat mellett 14,000 métermázsra került forgalomba 2 és fél fillérről 5 fillérig drágább árakon. Egyéb gabonanemek közül rozs 2 és fél fillérral drágább idő; ködös.

Buza áprilisra	7.70-71.
Rozs áprilisra	6.67-68.
Zab áprilisra	6.07-08.
Tengeri májusra	5.65-66.
Repce augusztusra	11.70-80.

M U L A T S Á G.

Az Iparos-kör mulatsága. A debreceni Iparos-kör zártkörű táncmulatságára, mely február hó 1-én lesz a Bika Szállóda dísztermében tegnap becsajították ki a meghívókat. A mulatságra a belépő díj személyenként 2 korona, családjegy 3 személyre 4 korona. A mulatságon a Magyar Testvérek zenekara fogja a tánchoz a zenét szolgáltatni. A rendező bizottság elnöke Bicó Gyula, alelnökök: Thieszen Artur és Friedvalszky Rezső, ellenőrök Blaskovics Mihály és Bisotka Gábor, pénztárnok Jobbágy Imre, jegyző Ranksi Jenő. Rendezők: Acs Mihály, Acél Géza, Balla Mihály, Balogh Gergely, Bartha Mihály, Dávidházy Kálmán, Dézsi Lajos, Dinnyés Gyula, Füvesi Lajos, Flaschner György, Harsányi István, Hauer Bertalan, Hajdu Zsigmond, Horváth János, Jóna Dániel, ifj. Dorsch Hugó, Juhász István, Komlóssy Miklós, Kerekes Albert, Kiss József Ferenc, Kormos Gyula, Kostya János, Losoney János, Molnár Ambrus, Müller Béla, Möldner József, Morvay Sötér, Náday Rezső, Neubauer János, Pásztor Gyula, Piros Béla, Riesz Henrik, Serly Ede, Szedlák József, Szőlőssy Dániel, Tóth István, Tóth Kálmán, (iparos elnök) Tóth Kálmán, Ungvári Mihály, Varga István, Veréb Lajos, Veréb István, Vetéssy Béla, Weidner Gusztáv, Zelinger Ede, Zavilla Gyula, Trenka Gottlieb.

Regénycsarnok.

MIRE MEGVENÜLÜNK

Ira: Malonyay Dezső.

II.

A Madonna lovagja.

(Folytatás.)

A vár vén urának ifjú hölgy a felesége; az alkony rendszeren ott leli őt és a várerkélyen s mi alatt a hegyek közt hanyatlik a nap, ő merengve néz a távolbó egyszer egy vándor dalnokot vezet a végzet a távolból e vár alá s lantjára dal száll az erkély felé és dalol soha nem hallott búbajos éneket... De a vár vén ura nem vetteti börtönbe, hanem majd lemegy, karonfogja a fiatal dalnokot és ő teszi egymásba a fiatal reszkető reszkető két kezét: maga pedig elvonull boldogságuk utjából valamerre, a hot többé senki rá nem talál...

Ilyenformán eszelte ki ezt a históriát Antal gróf. Eleinte nem mutatkozott, nyoma se látszott, bármint kereste, sehol se találta Antal gróf a trobadurt. Pedig nagyon kereste. Mint az árnyék, kísérte a feleségét mindenüvé. Mióta elhagyták azt a zordon szépségi várkastélyt, egészen jókedvű

asszony lett Klariszból. Mintha egy esőpet sem érezte volna, hogy nem boldog. Milye is hiányzott! Semmije. Voltak pompás fogatai, Volt gyönyörű ruhája és ékszere, nagyszámu cselédsége és ráadásul mindezt látták és irigyelték az erdélyiek. De azért Antal gróf tudta, hogy nem boldog és azt akarta, hogy boldog legyen olyan boldog, mint a milyennek ő képzelte a boldog embereket. Ezért aztán mindenki azt hitte, hogy Antal gróf eszeveszetten félti a feleségét, és alkalmatlan vén embernek tartották. Lassanként a felesége is. Hogyne, hisz leste minden mozdulatát, vigyázta, kire néz, s a gondolatait is tudni kívánta. Ha szólt valakihez Klarisz, Antal gróf bizton megkérdezte, hogy mit beszéltek? Egyedül se hova nem mehetett, az ablakhoz se léphetett, hogy rögtön melléje ne állott volna. Ha kissé felpirult már ügyelte, mi történt nem is sóhajtott, hogy meg ne kérmiért sóhajtott? ... Számtalanszor valatta: Ugy-e Klarisz megígéri nekem, hogy nem titkol előllem semmit? Mert ... vallatta, bár inkább könyörgő formája volt a hangja. a mi még izgatóbb és végre kiálthatatlan. Es az is, a hogy leste, ügyelte és a hogy mindent tudni kívánt, az se történt olyan nyersen, durván, a mint én is elmondom. nem rontott rá, mint valami zsandár, hogy: „hallja maga! hol vette ezt a virágot? Kitől kapta?”

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma pénteken január hó 9-én Bérlet „B” : először :

A doktor ur.

Bohózat 3 felvonásban. Ira: Molnár Ferencz.

SZEMÉLYEK :

Dr. Sárkány	Sebestyén Géza
Puzser	Krémer Jenő
Sárkányné	Hahnel Aranka
Lenke	Csige Ilonka
Csato	Pataki Béla
Cseresnyés	Nagy Dezső
Bertalan	Virágháti Lajos
Marosné	Havasi Szidi
Az igazgató	Szalay Károly
A földrajztanár	Szilágyi Aladár

Holnap, szombaton, január 10-én, bérlet „C” másodsor :

A doktor ur.

Bohózat 3 felvonásban.

Eladó. 18 Hekto törkö jutányos áron.

Homok-kert 165 szám alatt.

Eladó

Rudolf trónörökös Osztrák-Magyar Monarchiája.

Füzetekben német nyelven.

Egy negyed árban.

Kifogástalan, tiszta állapotban.

Czim megtudható a : Kiadóhivatalban.

341. szám.

Az ISTVÁN gőzmalom-társulat ÖRLEMÉNYEINEK

ÁRJEGYZÉKE

az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános malomgyűlésen megállapított s 1887. jun. 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módzatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Szám	Kötelezettség és engedmény nélkül, készpénzfizetés mellett. Zsákkal együtt	100	Zsákként a 80 kilogr.
		kor fill	
A.	Asztali dara nagyszemű	28 60	—
B.	„ aprószemű	27 60	—
0.	Királyliszt	27 60	—
1.	Lángliszt kivonat	26 60	—
2.	Elsőrendű zsemlyelisz	26	—
3.	Zsemlyelisz	25	—
4.	Elsőrendű kenyérlisz	24 60	—
5.	Közép kenyérlisz	24	—
6.	Kenyérlisz	23 60	—
7.	Barna kenyérlisz zsákkal	21	—
7.	„ „ II.	19 40	—
8.	Takarmányliszt	11 80	—
11.	Finom korpa zsákkal	8 60	—
11.	„ „ zsák nélkül	8 20	—
12.	Durva korpa zsákkal	8 80	—
12.	„ „ zsák nélkül	8 40	—
12.	Csirke buza zsák nélkül	8	—

A zsákok súlytartalma, — tetsulyt tisztasulynak véve:
A. B. 0-6. számig 85 kiló.
7. és 8. szám 70 „
11. 12. 50 „
Debrecen, 1903. január 9.

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, diszítések, érmek és ki tüntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból, kerékpárosok, evezősök, vitorlások, athleták, lövészek, tornászok dalárok, vadászok, veteránok, tűzoltók, stb. számára.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé. Elsőrendű ajánlatok.

Kiadó lakás.

A Hunyady-utczában kiadó egy kényelmes uri lakás, áll: 2 utcai szoba, egy előszoba, 3 udvari szoba, egy kézi kamara, egy üveges folyosó, pincze konyha, kamara, pincze és mosó konyhából. **Kiadó 1903 évi május 1-től. Évi bér 1200 korona.**

Bővebb felvilágosítást ad a **Kiadóhivatal.**

Magy. kir. államvasutak.
205.790/1902 szám.

C II.

Hirdetmény.

Osztrák-Magyar-Románvasutikötelek (1. sz. szolgálati rendeletek életbeléptetése.)

Folyó évi január hó 15-ével az osztrák-magyar-román köteleki forgalomban érvényes díjszabás II. rész. 1. és II. rész 2. tüzetéhez, valamint a III. részhez, az 1. számú szolgálati rendeletek lépnek életbe, melyek a fent idézett díjszabásokhoz 1903 évi január hó 1-ével kiadott III. számú pótlékokra vonatkozó kiegészítéseket és helyesbítéseket tartalmaznak.

A szolgálati rendeletek a részes vasutaknál díjtalanul szerezhetők meg.

Budapest, 1903. január hó 5-én.

Magy. kir. államvasutak, a részes vasutak nevében.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak
211.156/1902 szhoz

Gabona és örlemények soron kívül szállítására az üzletszabályzat 55. §. 3. pontjának alkalmazására és a rakodási idő leszállítására vonatkozó valamint egyéb korlátozó intézkedéseknek beosztatása.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága közli, hogy a folyó évi szeptember hó 3-ától életbeléptetett azon határozmányok, melyek szerint a Fiuméba és vámkülföldre rendelt gabona szállítványok és örlemények soron kívül szállíthatnak míg a bel és a magyar osztrák forgalomban feladásra kerülő kocsirakományu teherárakra nézve a felvétel és a szállítási határidő tekintetében az üzletszabályzat 55. §. 3. pontja alkalmazatik valamint hogy az azonnal el nem fuvarozható vámkülföldre rendelt egyes szállítványok csakis ideiglenes megőrzésre fogadtatnak el és végre, hogy e rakodási idő 9 nappali órára korlátoztatik 1903 évi január hó első napjától kezdve hatályon kívül helyeztetik.

Ebből folyólag jelzett naptól kezdve a szállítványok felvételére továbbítására és rakodására az üzletszabályzat és díszabások általános határozmányai ismét korlátozás nélkül mérvadók.

Budapest, 1902 december hó.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Magyar kir. államvasutak 206. 961/1902 sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1903 évben összegyűlő és feleslegként rendelkezésre álló mintegy

3600 drb. kátrányos és egyéb tisztátalan
18100 drb. ásvány kenő olajos.
1300 drb. skin olajos és
5080 drb. gáz olajos hordót

eladni óhajtván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A fentkitüntetett mennyiségre nézve a m. kir. államvasutak semminemű kötelezettséget nem vállalnak; ez tehát a tényleges visznyereményhez képest 25%-al nagyobb vagy kisebb is lehet; ennél fogva köteles leendő a vevő az 1903 évben tényleg összegyűlő és eladásra kerülő egész mennyiséget az általa felajánlott egység ár mellett átvenni.

Az összegyűlő hordók esetről esetre, 1903 évi december hó végéig összegyűlők pedig a reakövetkező hónap 25-ig fognak a gyűjtő szertárok által az illető vevő rendelkezésére bocsátatni és tartozik a vevő ezen hordókat a felszólítás vételétől számított nyolcz napon belül átvenni és a szertárakból eltávolítani.

Határozottan kikötöttük: hogy a hordók azon szertárakban veendőek át a melyekben azok össze gyűlnek; Kocsikba való felrakásukról és tovább szállításukról a vevő saját költségén tartozik gondoskodni; ennél fogva tehát olyan ajánlatok, a melyek az egyes szertárakban összegyűlő hordóknak más szertárban való átadását vagy más állomásra való bérmentes szállítását kötik ki. — figyelembe nem vehetők.

A hordók eladása kötelezettség nélkül azok állapotára történik, miért és határozottan kikötöttük: hogy az ajánlatban világosan kitüntetendő: hogy a felajánlott egységárak a bármely állapotban levő oly hordókért értetnek a melyeknek minden bár sérült alkatrészei u. m. dongái fenekei és abroncsai megvannak.

Kikötöttük továbbá: hogy minden ajánlattevő ajánlatával az a felett hozandó határozatig visszavonhatlan kötelezettségben marad.

Az ajánlat részmennyiségre is tehető. Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve a m. kir. államvasutaknál az ócska anyagok eladása iránt 122291/1896 sz. alatt fenálló általános feltételeket kötelezőknek ismeri el, melyek 30 fillerért a nyomtatványtártól megszerezhetők és melyek 60 filléres magyar bélyeg jeggyel, az ajánlattevő saját és két tanu aláírásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolandók. Ezen feltételek az érték járó 30 fillér és 20 fillér postaköltségnek (összesen tehát 50 fillér) a főpénztárnak való beküldése ellenében, kívánatra postával is megküldetnek.

Az ajánlatok kizárólag ezen célra rendelt s anyag és leltárbeszerzési szakosztályunkban egy példányban ingyen kapható úrlapon, ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki.

Az ajánlatokban az ajánlati árak számokkal és szóval végre a fenti feltételek elfogadása világosan kiteendő. Javítások és vakarásoknak z ajánlatokban előfordulniok nem szabad.

A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy ide vonatkozó lepecsételt és (egy) 1 koronás magyar bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat üres hordók megvételére 206.961/1902 számhoz” 1903 évi január hó 30-ának déli 12 óráig anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73 sz. II. em. 43 a.) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénzképen az ajánlott egységárak szerint kiszámított érték összegnek 5%-a az ajánlat benyújtását megelőző napon déli 12 óráig a főpénztárnál készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Más ügyletek biztosítására letétünkben levő biztosítékok ezen ajánlatokhoz nem fogadtatnak el bánatpénzül.

Bánatpénz — vagy aláírt feltételek nélkül továbbá elégtelen bánatpénzzel a kitűzött határidőn túl, vagy nem az előírt ajánlati úrlapon telt ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Pótajánlatok semmi körülmények között nem bocsáthatók tárgyalás alá.

Egyébként a m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül tekintett nélkül az ajánlott árakra — szabadon választ-hasson továbbá: hogy amennyiben ennek ellenkezője az ajánlatban ki nem kötet-tett volna — tetszés szerinti részmennyiségeket engedhessen át, mely esetben az az ajánlattevő az átengedett részmennyiséget is köteles átvenni; és végre; hogy a cél elérésére más intézkedéseket is tehesen.

Budapest, 1902 év december hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)